

4. Сологуб І. Дефіцит бюджету і держборг: чому Україні необхідна програма МВФ. Вокс Україна. 2020. URL: <https://cutt.ly/QNHjQbN> (дата звернення: 05.11.2022).
5. Тіньова економіка в Україні: звіт НБУ від 17 лютого 2020 р. URL: <https://cutt.ly/dNHfKLB> (дата звернення: 05.11.2022).

Науковий керівник: **Сіренко Н. М.**, *д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна*

Мельник О. І.,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет м. Миколаїв, Україна

Семенюк А. І.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

У більшості економічно розвинених країнах Заходу однією з головних особливостей бюджетоутворення є децентралізація бюджету, оскільки місцеві органи влади відповідають за розвиток окремих територій, реалізацію соціальних програм, програм економічного розвитку та подолання економічної кризи. Досвід розвинених країн свідчить, що бюджетна децентралізація є найбільш дієвим і ефективним способом забезпечення фінансової самостійності та фінансової стабільності місцевих органів влади, оскільки цей процес супроводжується передачею їм потужних джерел бюджетних надходжень, які раніше закріплювалися за місцевими органами влади, розширення фінансової бази адміністративно-територіальних утворень [1].

У вузькому розумінні бюджетна децентралізація – це наявність функцій та повноважень на місцевому рівні. З іншого боку, бюджетна децентралізація – це сукупність відносин, динамічної та балансуєчої системи як певного процесу, що має визначені напрями щодо реалізації розвитку [2]. При цьому, як зазначає Г. Возняк, бюджетна система – це система відносин, що виникають між різними гілками влади в процесі розподілу повноважень щодо прийняття управлінських рішень з формування та використання ресурсів бюджету [3].

Підтримуємо позицію О. Власюк, що «бюджетна децентралізація є першим кроком, фінансовою основою, матеріальною основою децентралізації в широкому розумінні цього слова» [4]. В основі бюджетної децентралізації наявні три складові, а саме:

- децентралізація доходів;
- децентралізація видатків;
- процесуальна й організаційна самостійність.

Відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» головною метою політики у сфері децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, повна імплементація положень Європейської хартії про місцеве самоврядування, принципів субсидіарності, універсальності та фінансової самодостатності місцевого самоврядування через створення системи об'єднаних територіальних громад.

Домінуючими перевагами бюджетної децентралізації є:

- підвищення ефективності функціонування бюджетної системи;
- забезпечення фінансової самостійності органів місцевого самоврядування у прийнятті рішень;
- широка бюджетна самостійність і фінансова незалежність;
- розширення дохідної бази місцевих бюджетів, встановлення або підвищення відсотка стабільності сплати податків і зборів до місцевих бюджетів;
- децентралізація споживчих повноважень;
- розширення можливостей місцевих органів влади у здійсненні зовнішніх запозичень.

Для ефективності запроваджених реформ необхідно подальше впровадження змін щодо підвищення ефективності місцевих податків і зборів, доступу до національного фінансового ринку, стимулювання місцевого самоврядування до економічного розвитку території та перетворення її на фінансово незалежну територію [5].

Підводячи підсумок можна зазначити, що в процесі децентралізації управління важливим є забезпечення центральними органами влади самостійності місцевих органів влади у здійсненні ними повноважень, функцій і завдань з урахуванням потреб та інтересів ОТГ, ефективного використання бюджетних коштів. Реформа бюджетної системи має бути спрямована на підвищення ефективності та продуктивності використання бюджетних коштів, децентралізацію фінансових ресурсів та зміну підходів до боргової політики держави.

Список використаних джерел:

1. Бюджетна децентралізація: особливості запровадження, проблеми та перспективи. URL: <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/1626/1/бюджетна%20децентр.pdf> (дата звернення: 05.11.2022).

2. Кваша Т. К. Теоретичні та практичні аспекти фіскальної децентралізації: емпіричний аналіз. *Економічний простір*. 2014. № 189. С. 127-115 (дата звернення: 05.11.2022).

3. Возняк Г. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти. *Проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 253-257. URL: http://www.problecon.com/export_pdf/problems-ofeconomy-2015-2_0-pages-253_257.pdf (дата звернення: 05.11.2022).

4. Власюк О. С. Шляхом децентралізації: виклики, ризики та пріоритети реформування регіонального розвитку в Україні. *Регіональна економіка*. 2015. № 1. С. 5–18.

5. Наконечна Г., Матвійчук Н. Бюджетна децентралізація в Україні: сутність та основні переваги реалізації реформи. *Історико-правовий часопис*. 2019. № 1 (13). С. 39-44. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16435/1/10.pdf> (дата звернення: 05.11.2022).

Нестерчук Т. В.,

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

РОЗВИТОК СТРАХОВИХ ОГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

Страховий ринок України активно розвивається. Для того, щоб забезпечити його стабільність, держава прямує до міжнародних стандартів. На стрімкий та стабільний розвиток компаній значно впливає іноземний капітал. Проведемо дослідження розвитку страхових організацій в Україні на прикладі страхової компанії «Універсальна». Дана компанія була створена в 1991 році. У 2019 р. акціонером СК «Універсальна» стає FFH Ukraine Holdings, який володіє 100% пакету акцій та має такий склад власників: [1]

* Fairfax (Canada, Toronto) володіє 70% акцій;

* Європейський банк реконструкції та розвитку (EBRD, the UK, London) володіє 30% акцій.

Статутний капітал СК «Універсальна» у 2021 р. складає 399 150 тис. грн. Активи компанії у 2021 році складають 1 324 268 тис. грн. Страхові резерви у 2020 р. становили 619 201 тис. грн, а в 2021 р. – 741 550 тис. грн, звідси, можемо спостерігати значне збільшення страхових резервів, що є позитивною тенденцією розвитку компанії. Завдяки цьому страхова компанія забезпечує майбутні виплати страхових відшкодувань [1].

Основною діяльністю компанії є надання страхових послуг на території України. Свою діяльність страхова компанія «Універсальна» здійснює на підставі 32 ліцензій, виданих Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг. Компанія пропонує понад 100